

הרי שאף לדעת רבי יוחנן עצמו: דבר הגזול אינו ממונו של הגזול, וממילא שאינו יכול

לקדש בו את האשה וכמו שאמר רב, ומה היה רבי יוחנן מתמה על רב! (8)

וחמור קנה מחצה", וביותר שרב הונא שהוא תלמידו של רב סובר [בבא בתרא קמג א]: "קנה מחצה"; ואם כן יש לנו לבאר המשנה כפשטה ומוכח ממנה כאביי, ולמה נסתפק רב!?

ועוד הקשה על לשון רש"י שכתב בד"ה ונחשביה: "ונחשביה רב נמי להא, ואמאי לא נקט בידיה אלא תלת, הא נמי שמע מינה דקידושין שאין מסורין לביאה לא הוה קידושין", ולמה כתב רש"י דלפי הפשטות משמע מן המשנה כפירושו של רבא דלא הוה קידושין, והרי אדרבה יותר משמע כדקדוקו של אביי שהוה קידושין, וכמו שנתבאר; ועוד שהרי לפי סדר הגמרא מתחילה מוכיחה הגמרא מן המשנה דהוה קידושין! וראה מה שכתב ליישב. [ודבריו שם הם שלא כדברי התוספות הרא"ש והרשב"א שהם סוברים שבמקדש אשה ובתה כאחת יותר יש לומר דלא הוה קידושין משום שאין מסורין לביאה, מאשר המקדש אחת משתי אחיות, הובאו דבריהם בהערות לעיל].

ואף רבי עקיבא איגר [נדפס בליקוטים לעיל יג א] הקשה על לשון רש"י שבחר לומר דמשנתנו משמע ד"לא הוה קידושין" ולא פירש כדעת אביי שהלכה כמותו, דמשמע דהוה קידושין, וראה מה שיישב שם.

8. הסוגיא נתבארה על פי רש"י; והדברים צריכים ביאור, דוכי אטו צריכים אנו ראיות שאין החפץ שייך לגזולן.

וראה בריטב"א שכתב, דרבי יוחנן כשאמר שהגזולן אינו יכול להקדיש, השמיענו גם שלא נאמר "משום חומרא דהקדש ניוחש לרבי שמעון דאמר: "סתם גזילה יאוש בעלים הוא", ויהא הקדש, קא משמע לן דלא חיישינן ולא תלינן ביאוש עד דשמעיניה בהדיא דאייאש", ולפי

סברא זו היינו אומרים שבקידושין צריך גט לחומרא, וזה הוא הדמיון שבין דברי רב לדברי רבי יוחנן, כך יש לפרש לשיטת רש"י, [וראה מה שכתבו התוספות בזה, ובדברי מהרש"א ומהר"ם על דבריהם].

ואילו הריטב"א הוסיף, שהגמרא מביאה מרבי יוחנן גם שבגזל דידה אינה מקודשת, ד"לא תלינן [לחומרא, להצריכה גט] מסתמא דמחלה, עד דשמעיניה בהדיא, ויכלה למימר שקלי ודידי שקלי"; והוצרך הריטב"א לתוספת זו, משום שאם לא כן אלא שהנידון הוא על קידשה בגזל סתם ולא על קידשה בגזל דידה [וכאשר משמע מפירוש רש"י], אם כן מה מתמהת הגמרא על רבי יוחנן! והרי יש לומר שרבי יוחנן תמה על מה שאמר רב "ואפילו בגזל דידה". ולפירוש רש"י אכן יקשה כן, וכבר הקשו

כן התוספות, וראה מה שביארו בזה. [ויש מי שפירש את הגמרא בדרך פלפול, ועל פי מה שנתבאר בהערות לעיל, דהנידון בגזל דידה יכול להתפרש בשני אופנים: האחד: משום שעל ידי מחילה פקע חיוב ההשבה ונעשה שלו, השני: שהיא מקנה לו, ועל זה קא משמע לן רב שאינה מוחלת ואינה מקנה; ונתבאר עוד לעיל, דסברא זו שעל ידי מחילה פקע חיוב ההשבה ונעשה שלו, אינו אלא לשיטת רב גופיה בסנהדרין עב א הסובר כן; ועוד נתבאר לעיל, דאם הנידון הוא משום שהיא מקנה לו, צריך לומר שאם כי אין הנגזל יכול להקנות את החפץ לאחר [וכדאמר רבי יוחנן], מכל מקום יכול הוא להקנות את החפץ לגזולן.

ואם כן יש לפרש, דהכי קאמר: ומי תמה רבי יוחנן על רב שאמר אפילו בגזל דידה אינה מקודשת! והרי כל חידושו של רב אינו אלא לשיטתו שהוא סובר שאילו היתה מחילה